

Standardy kształcenia dla kierunku studiów:**Turystyka i rekreacja****A. STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA****I. WYMAGANIA OGÓLNE**

Studia licencjackie trwają nie krócej niż 6 semestrów. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 1900. Liczba punktów ECTS (European Credit Transfer System) nie powinna być mniejsza niż 180.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent powinien posiadać wiedzę ogólną z zakresu nauk przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych. Powinien być przygotowany do podejmowania działalności w zakresie turystyki i rekreacji. Absolwent powinien posiadać umiejętności: organizowania pracy oraz podejmowania przedsięwzięć w sferze turystyki i rekreacji; przygotowywania oferty turystycznej i rekreacyjnej dla różnych grup odbiorców oraz nawiązywania kontaktów i komunikowania się w co najmniej jednym języku obcym. Absolwent powinien być przygotowany do prowadzenia własnej działalności gospodarczej i do pracy w: biurach podróży; hotelach; ośrodkach wypoczynkowych, sportowych i rekreacyjnych; centrach rekreacji i odnowy biologicznej; gospodarstwach agroturystycznych i ośrodkach doradztwa rolniczego; administracji rządowej i samorządowej; organizacjach społecznych, fundacjach i stowarzyszeniach oraz szkolnictwie – po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela). Absolwent powinien znać język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umieć posługiwać się językiem specjalistycznym umożliwiającym porozumiewanie się w działalności zawodowej. Absolwent powinien być przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA**1. GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS**

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	270	33
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	330	41
Razem	600	74

2. SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	270	33
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Historii architektury i sztuki	45	
2. Fizjologii człowieka	30	
3. Psychologii	30	
4. Ekologii i ochrony środowiska	45	
5. Prawa	30	
6. Ekonomii	45	
7. Zarządzania	45	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	330	41
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Podstaw turystyki		
2. Podstaw rekreacji		
3. Geografii turystycznej		
4. Krajoznawstwa		
5. Obsługi ruchu turystycznego		
6. Ekonomiki turystyki i rekreacji		
7. Hotelarstwa		
8. Pedagogiki czasu wolnego		
9. Kształtowania środowiska i ochrony przyrody		
10. Produkcji roślinnej i zwierzęcej		
11. Jakości surowców i produktów spożywczych		
12. Żywienia człowieka		

3. TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie historii architektury i sztuki

Treści kształcenia: Chronologia architektury europejskiej. Wielkie cywilizacje starożytności – Grecja, Imperium Rzymskie, Bizancjum. Okres przejściowy w architekturze europejskiej – V–X wiek. Architektura wczesnego i dojrzałego średniowiecza – architektura romańska i gotyk w Europie. Odrodzenie i jego terytorialno-kulturowe zróżnicowanie. Barok w Europie. Architektura klasycyzmu i romantyzmu. Eklektyzm i architektura przełomu XIX i XX wieku. Reakcja na eklektyzm – recesja, ekspresjonizm, modernizm. Architektura postmodernizmu. Elementy malarstwa i rzeźby – od epoki klasycyzmu do współczesności.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozpoznawania głównych nurtów w architekturze i sztuce; identyfikowania najważniejszych twórców i ich dzieł.

2. Kształcenie w zakresie fizjologii człowieka

Treści kształcenia: Rola ośrodkowego układu nerwowego w regulacji czynności poszczególnych narządów organizmu. Budowa i funkcje mięśni. Krew – skład, właściwości, rola. Czynność układu krążenia. Budowa i czynności układu oddechowego. Klasyfikacja wysiłków fizycznych. Procesy energetyczne i zmiany fizjologiczne podczas wysiłków fizycznych. Reakcje na wysiłek fizyczny osób w różnym wieku. Zmęczenie – rodzaje, lokalizacja, objawy. Skutki bezczynności ruchowej. Przystosowanie ustroju do zmieniających się warunków środowiska.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia procesów fizjologicznych zachodzących w organizmie człowieka w czasie pracy i wypoczynku.

3. Kształcenie w zakresie psychologii

Treści kształcenia: Cele i zadania psychologii. Zachowanie człowieka i jego determinanty. Potrzeby ludzkie. Motywacja. Emocje i ich źródła. Postawy i ich komponenty. Współczesne

konceptje osobowości. Zainteresowania. Procesy poznawcze. Nabywanie umiejętności. Człowiek w sytuacji trudnej. Stres. Poznawanie i ocenianie ludzi. Wpływ społeczny. Komunikowanie się ludzi. Negocjacje.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia psychicznych mechanizmów czynności ludzkich.

4. Kształcenie w zakresie ekologii i ochrony środowiska

Treści kształcenia: Zakres zainteresowań ekologii. Związki ekologii z turystyką. Abiotyczne środowisko życia – wszechświat, początki Ziemi, atmosfera, temperatura, promieniowanie, woda, gleba, zasoby naturalne Ziemi, klimat. Rola asymilacji i dysymilacji. Termodynamika w opisie funkcjonowania przyrody. Autekologia i synekologia. Ekosystemy – funkcjonowanie, typy. Biomy. Dynamika biocenoz. Ekologia populacji. Konkurencja, drapieżnictwo, pasożytnictwo, mutualizm. Rolnictwo i ekologia, ekologia człowieka, ekologia krajobrazu, ekologia miast, ekologia turystyki. Ekologia a ochrona środowiska. Historia ochrony środowiska. Ochrona powietrza, wód i gleb. Degradacja gleb – ich rekultywacja. Odpady i ścieki w środowisku. Zagrożenia hałasem, wibracjami i promieniowaniem. Środowisko a zdrowie człowieka. Organizacja ochrony środowiska w Polsce. Międzynarodowy charakter ochrony środowiska. Prawne i społeczne aspekty ochrony środowiska.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia relacji między organizmami żywymi a środowiskiem; rozumienia oddziaływania człowieka podróżującego na środowisko; organizowania turystyki i rekreacji w sposób niezagrażający środowisku przyrodniczemu; wdrażania zasad rozwoju zrównoważonego w turystyce i rekreacji.

5. Kształcenie w zakresie prawa

Treści kształcenia: Podstawy i zasady stosowania prawa. Elementy prawa i postępowania administracyjnego. Obowiązki administracyjne związane z: podróżowaniem, podejmowaniem działalności gospodarczej w turystyce i rekreacji oraz zapewnieniem bezpieczeństwa uczestnikom turystyki i rekreacji. Podstawy prawa cywilnego i postępowania cywilnego. Umowy o świadczenie usług turystycznych i rekreacyjnych. Odpowiedzialność kontraktowa i deliktowa organizatorów turystyki i rekreacji. Ochrona konsumenta usług turystycznych i rekreacyjnych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: stosowania prawa w działalności turystycznej i rekreacyjnej.

6. Kształcenie w zakresie ekonomii

Treści kształcenia: Podstawowe kategorie i prawa ekonomii. Gospodarka rynkowa. Struktury rynkowe. Struktura podmiotowa rynku – przedsiębiorstwo, konsument, państwo. Struktura przedmiotowa rynku – popyt, podaż, cena. Zasady funkcjonowania przedsiębiorstw. Wzrost gospodarczy. Dochód narodowy. Inflacja. Rynek pracy. Budżet państwa. System bankowy. Bank centralny i polityka monetarna. Pieniądz. System gospodarczy Unii Europejskiej. Handel międzynarodowy. Gospodarka globalna.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia mechanizmów gospodarczych w obszarze makro- i mikroekonomii; rozpoznawania zasad funkcjonowania podmiotów rynkowych; oceny zjawisk gospodarczych na podstawie wskaźników ekonomicznych.

7. Kształcenie w zakresie zarządzania

Treści kształcenia: Rozwój nauk o zarządzaniu. Zarządzanie a administrowanie i kierowanie. Kwalifikacje i funkcje kierownicze. Style i techniki zarządzania. Planowanie działalności przedsiębiorstw lub instytucji. Organizowanie i koordynowanie funkcjonowania podmiotów. Zasady tworzenia i rodzaje struktur organizacyjnych. Systemy motywacyjne. Kontrola działalności operacyjnej. Wizja, misja i strategia przedsiębiorstwa lub organizacji. Zarządzanie strategiczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia i stosowania wiedzy z obszaru zarządzania i kierowania przedsiębiorstwami, instytucjami lub organizacjami.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie turystyki

Treści kształcenia: Zarys dziejów turystyki. Klasyfikacja zjawisk turystycznych. Typologia turystów. Uwarunkowania rozwoju turystyki. Charakterystyka podstawowych form ruchu turystycznego. Krajowy i zagraniczny ruch turystyczny. Struktura aktywności turystycznej ludności. Wpływ turystyki na człowieka oraz środowisko naturalne, społeczno-kulturowe i gospodarcze. Eufunkcje i dysfunkcje turystyki. Organizacja turystyki w Polsce i za granicą. Metody stosowane w badaniach zagadnień turystycznych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia problemów współczesnej turystyki; rozpoznawania zjawisk występujących we współczesnej turystyce; identyfikowania uwarunkowań rozwoju turystyki.

2. Kształcenie w zakresie rekreacji

Treści kształcenia: Podstawowe pojęcia z zakresu rekreacji. Zarys dziejów rekreacji. Czynniki i bariery rozwoju rekreacji. Aktywność rekreacyjna różnych grup społecznych. Organizacja rekreacji w Polsce i wybranych krajach. Klasyfikacja i analiza form rekreacji. Istota rekreacji fizycznej – jej funkcje i znaczenie w różnych okresach życia człowieka. Praca zawodowa a rekreacja. Rola rekreacji fizycznej w promocji zdrowia i profilaktyce chorób cywilizacyjnych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: analizy procesów dokonujących się w obszarze rekreacji i w rozwoju rekreacji; oceny skutków uczestniczenia w rekreacji.

3. Kształcenie w zakresie geografii turystycznej

Treści kształcenia: Geografia turystyczna w strukturze nauk geograficznych – jej związki z innymi obszarami wiedzy. Metody oceny atrakcyjności środowiska przyrodniczego i antropogenicznego dla potrzeb turystyki. Elementy kartografii turystycznej. Przestrzeń turystyczna i osadnictwo turystyczne. Geografia w badaniach nad turystyką. Regiony turystyczne w Polsce i na świecie.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny przydatności przestrzeni geograficznej dla potrzeb turystyki; wykorzystywania opracowań kartograficznych w turystyce; wykorzystywania wiedzy geograficznej w tworzeniu produktu turystycznego.

4. Kształcenie w zakresie krajoznawstwa

Treści kształcenia: Rozwój aktywności i działalności krajoznawczej. Rola krajoznawstwa we współczesnym społeczeństwie. Związki krajoznawstwa z turystyką. Formy i kierunki rozwoju krajoznawstwa. Krajoznawstwo turystyczne. Regionalizm krajoznawczy. Metody i środki popularyzacji krajoznawstwa i wiedzy krajoznawczej. Kształtowanie potrzeb i zainteresowań krajoznawczych. Czynniki determinujące percepcję wiedzy krajoznawczej. Inwentaryzacja krajoznawcza. Organizacja i programowanie krajoznawstwa turystycznego. Dobór treści krajoznawczych dla różnych rodzajów turystyki. Walory krajoznawcze regionów Polski – rola w programowaniu turystyki. Interpretacja dziedzictwa. Interpretacja dziedzictwa na szlaku tematycznym. Popularne szlaki i trasy turystyczne przedstawiające dorobek kulturowy Polski. Zasady prowadzenia imprez turystycznych przez pilotów wycieczek i przewodników.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: korzystania z wiedzy krajoznawczej w przygotowywaniu produktów turystycznych; wykorzystywania wiedzy z zakresu krajoznawstwa w turystyce i rekreacji.

5. Kształcenie w zakresie obsługi ruchu turystycznego

Treści kształcenia: Czynniki i kierunki rozwoju ruchu turystycznego. Indywidualne determinanty wyjazdów turystycznych. Rodzaje i formy obsługi ruchu turystycznego na poszczególnych etapach podróży. Prawne aspekty obsługi ruchu turystycznego. Imprezy turystyczne – ich rodzaje. Organizacja i realizacja imprez turystycznych. Kalkulacja i rozliczanie imprez. Rodzaje dokumentów w obsłudze ruchu turystycznego. Usługa pośrednictwa. Zasady i sposoby przekazywania informacji turystycznej. Pilotaż i przewodnictwo turystyczne. Praca z grupą turystyczną. Znaczenie transportu w realizacji

imprezy turystycznej. Obsługa turystów w obiektach bazy noclegowej i żywieniowej. Stosowanie nowoczesnych technik informatycznych w obsłudze ruchu turystycznego. Przygotowanie pracowników obsługujących ruch turystyczny. Kultura obsługi i etyka zawodowa. Wykorzystanie logistyki w obsłudze ruchu turystycznego. Jakość obsługi ruchu turystycznego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: organizowania ruchu turystycznego; organizowania i realizowania imprez turystycznych różnego typu; obsługiwanie turystów na poszczególnych etapach podróży turystycznej.

6. Kształcenie w zakresie ekonomiki turystyki i rekreacji

Treści kształcenia: Przedmiotowa i podmiotowa struktura turystyki jako elementu gospodarki w układzie rodzajowym, branżowym i funkcjonalnym. Rachunek satelitarny w turystyce – doświadczenia krajowe i międzynarodowe. Efekty społeczne i ekonomiczne turystyki w skali międzynarodowej, krajowej, regionalnej i lokalnej. Dobra, towary i usługi jako podstawowe kategorie ekonomiczne konsumpcji turystycznej. Konsumpcja zrównoważona – determinanty. Rynek turystyczny jako obszar alokacji i dystrybucji dóbr i usług turystycznych. Efektywność ekonomiczna i społeczna usług turystycznych i rekreacyjnych. Rola turystyki i rekreacji w rozwoju regionalnym i lokalnym. Inwestycje w turystyce i rekreacji. Biznes plan przedsięwzięć w turystyce i rekreacji. Kompleksowe, zintegrowane podejście do turystyki na szczeblu regionalnym i lokalnym. Rola społeczności lokalnych w zrównoważonym rozwoju turystyki. Turystyka i rekreacja w kontekście wzrostu gospodarczego, wzrostu zatrudnienia, tworzenia nowych zawodów oraz wdrażania innowacyjnych technik i technologii do gospodarki, środowiska i komunikacji społecznej.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia roli turystyki w zrównoważonym rozwoju kraju; rozpoznawania mierzalnych i niemierzalnych efektów rozwoju turystyki; dostrzegania prorozwojowego i proinnowacyjnego oddziaływania turystyki na gospodarkę, środowisko i społeczność lokalną.

7. Kształcenie w zakresie hotelarstwa

Treści kształcenia: Podstawowe pojęcia z zakresu hotelarstwa. Historia rozwoju hotelarstwa na świecie. Rozwój hotelarstwa w Polsce. Sławni hotelarze i sławne hotele świata. Charakterystyka rodzajowa obiektów hotelarskich. Kategoryzacja obiektów hotelarskich. Podział i charakterystyka usług hotelarskich. Nowe tendencje w rozwoju hotelarstwa – na świecie i w Polsce. Struktury organizacyjno-funkcjonalne w hotelarstwie – systemy, łańcuchy hotelowe, grupy markowe. Standardy jakości w hotelarstwie. Globalny łańcuch wartości w hotelarstwie a nowe techniki i technologie. Organizacje hotelarskie w Polsce i na świecie – stan i obszary współpracy.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: identyfikowania znaczenia hotelarstwa dla rozwoju turystyki; klasyfikowania i charakteryzowania obiektów i usług hotelarskich; dostrzegania znaczenia hotelarstwa na rynku turystycznym.

8. Kształcenie w zakresie pedagogiki czasu wolnego

Treści kształcenia: Znaczenie wychowawcze, zdrowotne i kulturotwórcze czasu wolnego. Wychowanie i przygotowanie do czasu wolnego i rekreacji – naturalne i instytucjonalne środowiska wychowawcze. Zasady organizacji i prowadzenia zajęć kulturalno-rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych w czasie wolnym. Zapobieganie przejawom niewłaściwego spędzania czasu wolnego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: formułowania celów oraz doboru metod wychowywania i przygotowywania do racjonalnego spędzania czasu wolnego.

9. Kształcenie w zakresie kształtowania środowiska i ochrony przyrody

Treści kształcenia: Kształtowanie środowiska przyrodniczego w makro- i mikroregionach. Geneza, typologia i uwarunkowania kształtowania zasobów środowiskowych. Przyrodnicze skutki degradacji wód i gleby. Różnorodność biologiczna i krajobrazowa jako główny cel

ochrony. Regulacje prawne dotyczące ochrony przyrody – ustawa o ochronie przyrody, konwencje międzynarodowe, dyrektywy Unii Europejskiej. Struktura organizacyjna służb ochrony przyrody w Polsce. Metody ochrony przyrody. Zagrożenie fauny i flory. Czerwone listy i księgi. Ochrona gatunkowa. Ochrona siedlisk. Strategia ochrony przyrody Unii Europejskiej. Paneuropejska Strategia Ochrony Różnorodności Biologicznej.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny środowiska i waloryzacji jego zasobów; kształtowania świadomości społeczeństwa; analizy procesów kształtujących środowisko; promowania wiedzy z zakresu ochrony przyrody.

10. Kształcenie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej

Treści kształcenia: Gatunki zwierząt gospodarskich i ich ewolucja. Pokrój zwierząt. Udomowienie, rasy, typy i kierunki użytkowania zwierząt gospodarskich. Znaczenie gospodarcze i ekonomiczne zwierząt i roślin. Programy hodowlane. Systemy utrzymywania zwierząt gospodarskich. Charakterystyka botaniczna wybranych gatunków roślin uprawnych i ich rozpoznawanie. Rejonizacja i technologia uprawy najważniejszych gatunków. Wymagania klimatyczne i glebowe roślin uprawnych. Stanowisko w zmianowaniu. Zabiegi pielęgnacyjne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia procesów warunkujących różnorodność biologiczną zwierząt gospodarskich i roślin uprawnych; rozumienia systemów chowu i utrzymania oraz organizacji hodowli zwierząt; rozumienia systemów uprawy roślin; stosowania nowoczesnych metod produkcji roślinnej i zwierzęcej w działalności gospodarczej.

11. Kształcenie w zakresie jakości surowców i produktów spożywczych

Treści kształcenia: Surowce pochodzenia roślinnego – podział, znaczenie gospodarcze, substancje odżywcze i nieodżywcze występujące w wybranych gatunkach roślin uprawnych. Substancje biologicznie czynne – znaczenie i możliwości wykorzystania. Surowce pochodzenia zwierzęcego. Nieprzetworzone i przetworzone surowce pochodzenia zwierzęcego – podział, znaczenie gospodarcze, przydatność konsumencka. Metody oceny surowców pochodzenia roślinnego i zwierzęcego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny wartości użytkowej i handlowej surowców roślinnych i zwierzęcych; oceny jakości roślinnych i zwierzęcych surowców i produktów spożywczych.

12. Kształcenie w zakresie żywienia człowieka

Treści kształcenia: Rola i znaczenie podstawowych składników pokarmowych. Metody oznaczania podstawowych składników pokarmowych. Przemiana materii i energii – metody badania, czynniki warunkujące procesy przemiany. Normy żywienia – podział i definicje. Planowanie i organizacja żywienia. Właściwości odżywcze produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Wymogi sanitarne i obowiązujące przepisy w organizacji żywienia zbiorowego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny stanu odżywienia; organizowania żywienia.

IV. PRAKTYKI

Praktyki powinny trwać nie krócej niż 4 tygodnie.

Zasady i formę odbywania praktyk ustala jednostka uczelni prowadząca kształcenie.

V. INNE WYMAGANIA

1. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu wychowania fizycznego – w wymiarze 60 godzin, którym można przypisać do 2 punktów ECTS; języków obcych – w wymiarze 120 godzin, którym należy przypisać 5 punktów ECTS; technologii informacyjnej – w wymiarze 30 godzin, którym należy przypisać 2 punkty ECTS. Treści kształcenia w zakresie technologii informacyjnej: podstawy technik informatycznych, przetwarzanie tekstów, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, grafika menedżerska i/lub prezentacyjna, usługi w sieciach informatycznych, pozyskiwanie i przetwarzanie informacji – powinny stanowić co najmniej odpowiednio dobrany podzbiór informacji

- zawartych w modułach wymaganych do uzyskania Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych (ECDL – European Computer Driving Licence).
2. Programy nauczania powinny obejmować treści humanistyczne w szczególności z zakresu filozofii, socjologii i etyki, w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, którym przypisać należy nie mniej niż 3 punkty ECTS.
 3. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii.
 4. Programy nauczania powinny obejmować wszystkie treści podstawowe oraz treści kierunkowe z co najmniej 8 zakresów kształcenia, w tym treści z zakresu: turystyki, rekreacji, geografii turystycznej, krajoznawstwa, obsługi ruchu turystycznego oraz ekonomiki turystyki i rekreacji w minimalnym wymiarze 30 godzin każdy z wymienionych zakresów kształcenia.
 5. Za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (w tym za przygotowanie pracy dyplomowej, jeśli przewiduje ją program nauczania) student otrzymuje 10 punktów ECTS.

ZALECENIA

Wskazana jest znajomość języka angielskiego.